

**NÉGY ÉVSZAK WALDORF-PEDAGÓGIAI ALAPÍTVÁNY
VÉDŐHÁLÓ A CSALÁDOKÉRT PROGRAMJA**
EFOP-4.2.4.-45-2016-00980

2017.
44. AB
száma

1

SZABADOS ÁGOTA
KURÁTORIUMI ELNÖK

EGYÜTTMŰKÖDÉS

CSALÁD

ÉLETÉR
LÁTHATATLAN ERŐ
KÉTET

Útmutató a Négy Évszak
Waldorf-Pedagógiai Alapítvány
„Védőháló a Családokért” projekt
rendezvénysorozatának
nagy rendezvényeire

YEM LÁTÁSMÓD?
EK
S
HÁLÓ
SÓ MAGYSZÜLŐ

MŰHELYMUNKÁK

MI A CSALÁD MA?

KAPCSOLATI HINTÁK VÁLTOZÁSA
DERRICK NEM I ÉS CSALÁDI SZEREPEK
TEMPÓ
GOOGLE INFORMÁCIÓ SZERZÉS
IT TECHNIKAI VÁLTOZÁSOK

VÁLSÁG VAGY ÁTALAKULÁS?

- HÁTTERBE SZORÍTÁS
- NEMI SZEREPEK ÁTUM
- EGYMÁS KÖL

RÉGI HINTA
LEBONTÁSA

ÚJ HINTÁK
KITAL

• BIZT

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

MEGHÍVÓ
A NÉGY ÉVSZAK WALDORF-PEDAGÓGIAI ALAPÍTVÁNY
VÉDŐHÁLÓ A CSALÁDOKÉRT PROGRAMJA

2017. november 18-án 13-20 óráig
Az első alkalom
keretű megrendezése.

Program:
13.00-13.45 Megismerés, regisztráció
13.45-14.00 Csatorna
14.00-15.00 Mi a család nevelő szerepe?
15.00-16.00 Kérdések, válaszok
16.00-16.30 Kérdések, válaszok
16.30-17.30 Kérdések, válaszok
17.30-18.00 Kérdések, válaszok
18.00-19.00 Kérdések, válaszok

Előzetes regisztráció szükséges!
Rendelési információk:
Négy Évszak Waldorf-Pedagógiai Alapítvány
Védőháló a családokért programja
7400 Székesfehérvár, Magyarórási u. 11.
7400 Székesfehérvár, Magyarórási u. 11.
7400 Székesfehérvár, Magyarórási u. 11.

Védőháló a családokért program
Beszélgetések a családi rendezvényekről 1.
Közösség a családban -
Családok közössége
2018. október 27-én 13-20 óráig
a székszárdi Waldorf iskolában

13.00-13.45 **Bevezetés a tematikába**
13.45-14.00 **100 óra**
14.00-15.00 **100 óra**
15.00-16.00 **100 óra**
16.00-17.00 **100 óra**
17.00-18.00 **100 óra**
18.00-19.00 **100 óra**

Védőháló a családokért program
Beszélgetések a családi rendezvényekről 1.
Iskolaválasztás?
Iskolatípusok, oktatási módszerek
2019. február 2-án 13-20 óráig
a székszárdi Waldorf iskolában

13.00-13.45 **Bevezetés a tematikába**
13.45-14.00 **100 óra**
14.00-15.00 **100 óra**
15.00-16.00 **100 óra**
16.00-17.00 **100 óra**
17.00-18.00 **100 óra**
18.00-19.00 **100 óra**

**NÉGY ÉVSZAK WALDORF-PEDAGÓGIAI ALAPÍTVÁNY
VÉDŐHÁLÓ A CSALÁDOKÉRT PROGRAMJA
EFOP-1.2.1-15-2016-00980**

Kiadja a A Négy Évszak Waldorf-pedagógiai Alapítvány
Felelős kiadó: Szabados Ágota Ilona kuratóriumi elnök
Nyomdai munkák Li-Art Digital Kft., Székszárd

I. ALKALOM – Szekszárd, 2017. 11. 18.

Értékelés

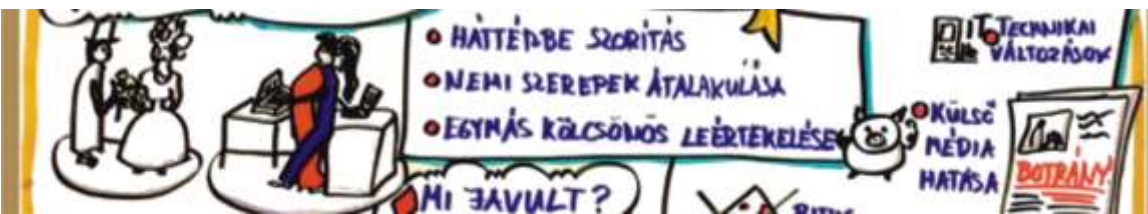
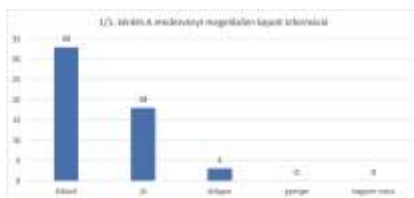
Az értékelést elektronikus kérdőívvel végeztük, amelyet a résztvevők közel 100%-a töltött ki. A kiemelkedően magas arányt úgy értük el, hogy az előadások és a vizuális jegyzet dokumentumainak megküldésével jutalmaztuk a kitöltőket. A részletes eredményeket az alábbiakban ismertetjük.

A válaszadók 61 százalékának teljes megelégedettsége jó eredmény, azonban a 39%-uk véleménye ezt tükrözi számunkra, hogy minden elégedettségünk ellenére van még jobbítási lehetőség a tájékoztatásban. Különösen azért figyelemre méltó ez a lehetőség, mert nagyságrendileg megegyezik a külsős résztvevők arányával, akik érdeklődő e-mailükre ugyan megkapták a teljeskörű tájékoztatási csomagot, ez nem egészült ki azzal a személyes kiegészítéssel, amellyel az intézmény munkatársai segítették a szülőket felkészítését. Célunk, hogy a sokak számára ismeretlen, új módszerekbe mélyebben beavassuk a jelentkezőket.

1/1. kérdés A rendezvényt megelőzően kapott információ

A válaszadók 88,8 százaléka teljes mértékben elégedett volt a rendezvény belső arányaival: az előadások hosszával (60 perc), a szünetek számával és időtartamával (20 és 30 perces, összesen 2 szünet), és a műhelymunkákra fordított idővel (80 perc). Ezen a bevált struktúrán a következő két alkalommal sem tervezünk jelentős változtatást. Az aktuális témáktól (női szerepek, illetve oktatás, gyermeknevelés) függően megfontoljuk esetleg 3 előadó meghívását, de továbbra sem tervezünk 4 műhelymunkánál kevesebbet, műhelyenként 10-14 fő részvételével.

A következő kérdéssel annak az előzetesen felmerült véleménynek a realitását vizsgáltuk, hogy alkalmasabb lenne-e egy külső helyszín a teljes rendezvény lebonyolítására, vagy maradunk az intézmény falain belül, amennyiben ott megfelelő feltételeket tudunk teremteni. A válaszadók

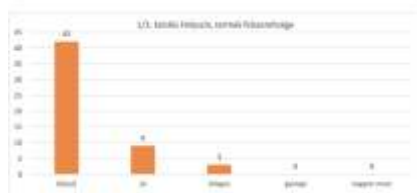
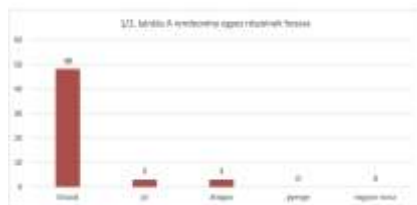

nagy arányban (77,77%) kiválóan értékelték a helyszínt és a felszereltséget. Mindezek alapján indokolatlannak látnánk lemondani az intézmény kínálta lehetőségekről a gyermekek párhuzamos foglalkoztatásában. Bízunk továbbá abban, hogy az iskola és az óvoda adottságait, a teljes épület lehetőségeit megismerve a külsős szülők, és gyermekvállalás előtt álló fiatalok számára is vonzóvá válik a Waldorf.

1/2. kérdés A rendezvény egyes részeinek hossza

Kozma-Vízkeleti Dánielt a három nagyrendezvényből álló sorozat első előadójaként arra kértük fel, hogy a család témáról átfogóan, a mai helyzetet bemutatva, nemzetközi helyzetelemzésekkel összevetve beszéljen. A bevezető előadás célja mindhárom nagyrendezvény megalapozása volt, és mind tartalmában, mind stílusában kiemelkedő színvonalú volt. Ezt tükrözi a kiváló érték magas, 88,88%-os aránya, és az is, hogy januárban a másik nyertes szekszárdi szervezet is meghívta.

1/3. kérdés

Helyszín, termek felszereltsége

2/1. kérdés

Kozma-Vízkeleti Dániel előadása

Az első nagyrendezvény témája az apaszerp volt, ezért hívtuk az Apa Akadémia megalapítóját, Léder Lászlót előadónak. A 94%-os arányú kiváló minősítést nem túlzás, valóban minden várakozásunkat felülmúlta az előadó szakértelme és hitelessége.

A négy műhelymunkán nem vett részt mindenki, de nagyon jó aránynak mondható, hogy a résztvevők 85%-a a rendezvény végéig maradt, és sokan visszajöttek az értékelésre, miután a műhelymunka idejét a gyermekprogramokon töltötték. A műhelymunka összesen 14 résztvevőjének többsége „csak” jóra értékelte az előadására kiválóat kapott szakértőt, ami némi csalódottságot tükröz. Azért a közel 43%-os kiváló, és 57%-os jó minősítéssel nagyon elégedettek vagyunk.

2/2. kérdés Léder László előadása

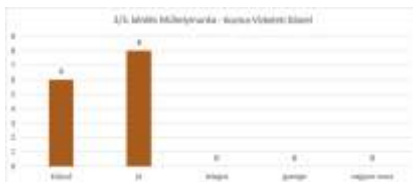
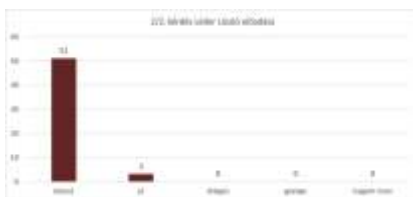

2/3. kérdés Műhelymunka - Kozma-Vízkeleti Dániel

2/4. Papp Éva a családpszichológia avatott ismerője volt a család témával foglalkozó műhelymunka másik asztalgazdája, aki a csoportmunkában részt vevő 10 fő többségének (60%-ának) teljes megelégedettségét elnyerte. A további 40% jóra értékelte műhelyvezetői munkáját, ami összességében nagyon jó eredmény.

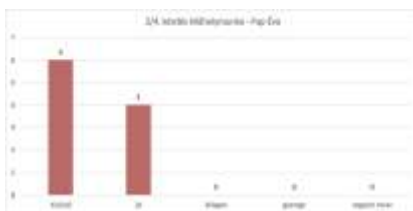
A 2.5. kérdésre, amelyre a Léder László által vezetett műhelymunkára vonatkozó elégedettséget mérte, a résztvevők mindegyike (12 fő) kiváló minősítést adott, diagramos ábrázolása ezért szükségtelen. Ezzel Léder László kapta összesítve (előadás + műhelymunka vezetése) a legjobb minősítést, de a rendezvény többi szakembere sem marad el ettől az eredménytől jelentős mértékben.

A 2.6. kérdés Sándor Zsolt, az Apa Akadémia szakembere, waldorfos szülő műhelyvezetésére vonatkozott, aki a többi szakértőtől eltérően megosztotta a résztvevőket. Mint ahogy az alábbi diagramból is látható, a műhely 10 résztvevője közül 6 fő értékelte kiválóra a munkáját, ami 60%-os arányával igen jó eredménynek mondható. További 2-2 fő jónak, illetve átlagosnak minősítette, ami - bár a négy szakértő közül a legkevésbé impozáns - így is teljes mértékben megfelel az elvárásainknak („jó” átlagérték).

2/4. kérdés Műhelymunka - Pap Éva

A 3-as kérdéscsoportban a gyerekeknek biztosított programokkal kapcsolatos elégedettséget vizsgálja. Külön programot és nem waldorfos pedagógust biztosítottunk az óvodás és az iskolás korosztálynak, és mindkettő részt vehetett a kézműves foglalkozásokon az előadások és műhelymunkák teljes időtartamában. Az összesen 27 gyermek részére 18 órakeres színházi előadást szerveztünk, amely után szüleikhez csatlakozva vettek részt a vacsorán. Fenti diagram az óvodás korúak foglalkoztatását igénylő szülők véleményét tükrözi: 9 fő kiválónak, 4 fő jónak ítélte a pedagógus munkáját.

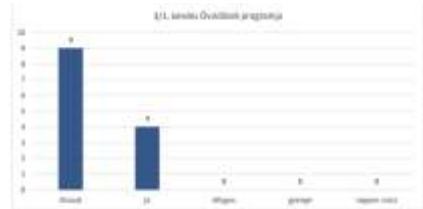
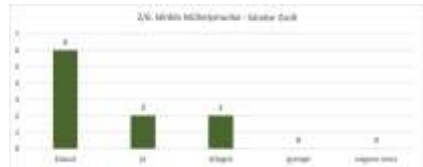

2/6. kérdés Műhelymunka - Sándor Zsolt

3/1. kérdés Óvodások programja

Az iskolások programjait szervező drámapedagógus munkájának megítélése csak annyiban tér el az óvodapedagógusétól, hogy ők 1 fővel többen voltak. Összességében megállapítható, hogy a szülők mindkét korosztály programjaival elégedettek voltak, ami különösen értékes annak fényében, hogy a csoportok összetétele rendkívül heterogén volt életkorban, és összességében egyaránt, mivel a résztvevők arányához képest kevesebb waldorfofos szülő kérte a gyermeke foglalkoztatását, mint külsős.

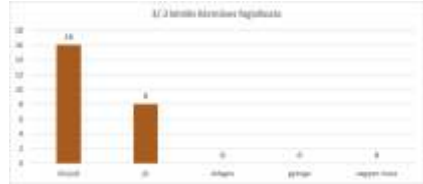
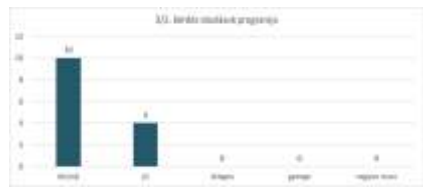
A kézműves foglalkozás több technikával foglalkozott a család és az ősz témájával. Az eredményt bemutató fenti diagram önmagáért beszélt: a 24 válaszból kiváló minősítésű eléri a 2/3-os maximális megelégedettséget, jónál rosszabbat pedig senki nem adott.

3/2. kérdés Iskolások programja

3/3. kérdés Kézműves foglalkozás

A 4-es kérdéscsoport az ellátás minőségét vizsgálta, és mint ahogy az a fenti diagramokból látszik, nem túlzás azt állítani, hogy kiváló szolgáltatásban volt részünk. A Kék Madár Alapítvány által működtetett Ízlelő étterem vezetője és dolgozói nagyon érzékenyek voltak az egészséges táplálkozással kapcsolatos igényeinkre, és nemcsak ízben, hanem felszolgálásban is kiváló színvonalú munkát végeztek. Hozzáadott értéként jelent meg, hogy szakmai mentoruk, Kovács János Venesz-díjas mesterszakács önkéntes munkában vállalta, hogy a gyerekekkel együtt készít uzsonnát a résztvevőknek, és saját maguknak is, így sokkal szívesebben fogyasztották ők is a zöldséges-mártogatós uzsonnát, amelyhez az étterem házi készítésű, cukormentes szörpjeit kínálták.

4/1.kérdés Uzsonna minősége

4/2. kérdés Kávészünet

4/3. kérdés Vacsora minősége

A rendezvénnyel kapcsolatos összbemutató nagyon magas minősítést ért el: a résztvevők 94 %-a kitűnőnek minősítette, ami azt jelenti számunkra, hogy az első nagyszabású rendezvény szerkezete, időtartama, stílusa teljes mértékben megfelelt a résztvevők elvárásainak. Azonban ez nem jelenti azt, hogy nincs mit javítani, és ebben segítségünkre lesznek a nyitott kérdésekre adott válaszok, amelyek a méltató megjegyzések mellett jobbító javaslatokat is tartalmaznak.

Ezek a következők:

- A műhelymunkák előtt kapjanak bemutatkozási lehetőséget a csoportvezetők, segítve ezzel a jelentkezést.
- Párkapcsolati és gyermeknevelési témában szeretnének további előadásokat.
- Konfliktuskezelési technikákról is jó lenne tanulni.

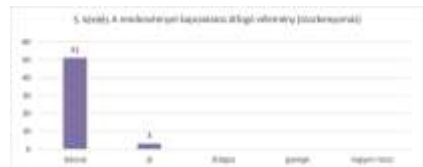

- Készülhetne videofelvétel is az előadásokról, hogy megnézhessek, akik nem voltak ott (waldorfos szülők).
- Családi élet, szabadidő szervezése, időgazdálkodás témában további előadások.
- További előadások apa-témában.
- Kommunikáció a családban.
- Kamaszkor.
- Hiányzott a frissítő és kávé hiányzott érkezéskor.
- Több szünet lehetne.
- Hosszú volt a bevezető.

Sok megerősítő észrevétel volt a témaválasztásra, a szervezésre, az ellátásra, a családi légkörre vonatkozóan, de különösen a rendezvény szerkezetét találták jónak, és nem javasolnák több téma feldolgozását egy alkalommal, mert akadályozná az elmélyülést.

5. kérdés A rendezvénnyel kapcsolatos átfogó vélemény (összbenyomás)

Összegzés:

A kérdőív és a személyes tapasztalatok alapján úgy véljük, hogy a rendezvény kifejezetten sikeres volt, mert elérte a közvetlen célját, miközben stílusában, hangulatában teljes mértékben illeszkedett a Waldorf-szellemiséghez és értékrendhez. Hozzáadott értéknek és az értékelés hitelességét alátámasztó bizonyítéknak tartjuk azt, hogy vacsora közben és után közvetlen, élénk beszélgetések alakultak ki folyamatosan változó körökben, amelyben az előadók és asztalgazdák mindegyike részt vett. Erősödött ezáltal a Waldorf-szülői közösség, és a külsős résztvevők is személyes tapasztalatot szerezhettek a szervezeti és projekt-kultúráról, ami felbecsülhetetlen értékű a szervezet társadalmi beágyazottsága és a projekt hatása szempontjából.

Szekszárd, 2017. november 30.

*Fekete Katalin kuratóriumi tag
Bonitas Alapítvány*

II. ALKALOM – Szekszárd, 2018. október 27.

Beszámoló

Az 52 felnőtt és 18 gyermek részvételével zajlott rendezvény átfogó témája a család, mint közösség volt, összefüggésben a Waldorf iskola és óvodával, ami a családok közösségének intézménye. A témaválasztással a közösségi köhézió növelése volt a célunk, amelynek eredményességét az egyik résztvevő szülő szóbeli visszajelzése igazolja:

„Ha csak annyit kaptam volna a mai naptól, hogy egy csoportban dolgozva XY szülővel rájöttem, hogy nem is ellenszenves, hanem tök jó fej, már elégedett lettem volna. A rendezvény vezető előadója dr. Tóth Olga, a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomkutató Intézetének főmunkatársa volt, aki a családról végzett szerteágazó kutatásai alapján komplexen mutatta be a mai helyzetet, vetett fel kérdéseket, rámutatva az aktuális problémákra.

Az előadás során a résztvevőkben felmerült gondolatokat mélyítettük a műhelymunkák során három témában:

1. Erővonalak a családban
2. Konfliktusok és megküzdések a családban
3. Családi krízisek

Mivel egy-egy résztvevőt több téma is érzékenyen érintett, lehetővé tettük a csoportok közötti átjárhatóságot, ezért a kérdőíves értékelésben a válaszadók száma nem tükrözi az egyes műhelymunkák létszámát. A workshopokba az előadást követő szünetben volt lehetőség a jelentkezésre azzal a megkötéssel, hogy 18 főnél egy csoportban sem lehet több résztvevő.

A rendezvényt az öt szeretetnyelvről tartott előadás zárta, melyet a rendezvényt szervező alapítvány egyik kuratóriumi tagja tartott, majd a gyermekprogramok résztvevői jöttek be és mutatták be a kézműves foglalkozásokon született alkotásaikat (csuhéboszorkány, gyertya, buborékfestmény), így a szülőkön kívül más résztvevők is értékelték a gyermekprogramokat. A kérdőívet az 52 résztvevő közül 50 fő töltötte ki, eredményüket az alábbiakban ismertetjük.

1. A rendezvény szervezésének minősítése

A rendezvény szervezéséhez kapcsolódó előzetes információ mennyiségét és minőségét a résztvevők 80%-a kitűnőnek minősítette, 18% jónak, és mindössze 1 fő tartotta átlagosnak.

Ebben a kérdésben a rendezvény belső arányaira kérdeztünk. A 40%-os kitűnő és az 58%-os jó eredmény megerősített bennünket abban, hogy ezen a struktúrán alapvetően nem érdemes változtatni, legfeljebb árnyalni érdemes. Felmerült, hogy hosszabb előadás és hosszabb workshopidő kellett volna, ez azonban ütközik az előzetes igényfelmérés azon eredményével, hogy ne legyen egész napos a rendezvény, hanem legalább a délelőttöt hagyjuk meg a hétvégi feladatokra. Az ellentmondás feloldására érdemes gondolni, mert az egész napos rendezvényre nem jönnek el ennyien, a 13-20 óráig tartó terjedelem pedig nem látszik növelhetőnek. Egy korábbi előadáskezdés gondolatát megfontoljuk.

Az eredmény 92%-os elégedettsége mutat, amennyiben összeadjuk a kitűnő és a jó válaszokat. A kitűnő ebben az esetben elfogultságot takar, mert az intézmény, mint rendezvényhelyszín csak kompromisszumokkal elfogadható. Másrésztől nincs még egy olyan lehetőség a városban, amely egyszerre tudná biztosítani az előadások, a workshopok, az óvodás és iskoláskorú gyermekek külön csoportban foglalkoztatását, a kézművességet és az étkezést. Igaz, hogy az összenyitott osztályterem nem tudnak minden igényt kielégítő helyszínül szolgálni az előadásoknak, és a büfévacsorára is szűkös a hely, az intézmény erősségei miatt nem gondolkodunk a 3. nagyrendezvény külső helyszínre vitelében.

2. Tartalom és módszerek minősítése

Az előadást a résztvevők 50 %-a kitűnőnek, 42%-a pedig jónak minősítette. Többen észrevételezték, hogy szívesen hallgatták volna még, illetve a végére nem jutott idő, pedig 60 perc állt rendelkezésre. Megfontolandó az időkeretek bővítése, ez azonban a teljes rendezvény hosszának növelésével járna, ami nagy rizikót rejt magában. A problémát a prezentáció kiküldésével oldottuk meg, illetve a további elmélyüléshez szakirodalmat is ajánlottunk.

A harmadik nagyrendezvények az oktatással foglalkozunk, és két bevezető előadást tervezünk a jelenlegi egy helyett, ezért különösen fontos átgondolni a korábbi kezdést és a vacsoraidő lerövidítését. A másik alternatíva a délelőtti kezdés és vacsora helyett ebéd lehet, ebben az esetben azonban nem adunk lehetőséget a közös élmények megbeszélésére, kötetlen együttlétre a nap végén.

A megoldást egy telefonos lekérdezés segítségével keressük majd meg, amely egyetlen kérdésre korlátozódik: részt venne-e akkor is a rendezvényen, ha 10 órakor kezdődne?

A műhelymunkán 18 fő vett részt, mégis 31 fő válaszolt a bevezetőben említett okok miatt. Az egyértelmű, 23 fő által adott kitűnő önmagáért beszél, a nincs válasz 19 résztvevője azt jelzi, hogy ők más műhelymunkákon vettek részt.

A válaszadó 19 fő 37%-a kitűnően érezte magát, míg 47% jónak értékelte a munkát, amely egyértelmű elégedettséget mutat, annak ellenére, hogy 3 résztvevő átlagosnak értékelte a csoportmunkát. A nem válaszolók magas száma (31 fő) azt jelzi, hogy aki erre a műhelymunkára jelentkezett, nagyrészt ott is maradt, nem volt nagy mozgás a csoporton belül.

A műhelymunkán 36 fő „fordult meg”, akik közül 28-an (78%) kitűnően értékelte a workshopvezető munkáját. A nagy mozgásnak tulajdoníthatóan ez a csoport megcsúszott az idővel, ami a zárás és vacsora időpontjára is hatott, a várakozási időt azonban sokan személyes beszélgetésekkel töltötték ki, amit kifejezetten értékesnek tartottak.

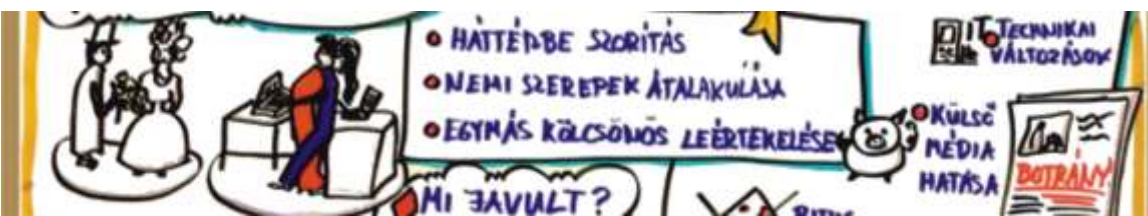
3. Gyermekprogramok értékelése

A 18 gyermek résztvevő ellenére 25-en válaszoltak a kérdésre, amelyet véleményünk szerint az okozott, hogy egy épületben voltunk a gyerekekkel és láthatóak voltak a szünetekben és kötetlen időpontokban, illetve volt olyan család, ahol a szülőkkel együtt a nagyszülők is részt vettek a rendezvényen, ami növelte a válaszadók számát. A 80%-os elégedettség további fejlesztést nem igényel, abban ad megerősítést, hogy a másodszor felkért pedagógus személyén ne változtassunk. Fejlődést jelentett az is, hogy az első rendezvénnyel szemben most megkaptuk az óvodát, ahol jobb feltételeket tudunk biztosítani. Ebben a korosztályban is 25 fő volt a válaszadók száma, kitűnőre pedig 84% értékelte a programot. Ez arra ösztönöz bennünket, hogy ebben a korcsoportban se változtassunk a csoportvezető személyén. További elégedettség-növelő tényező volt, hogy elkészült az intézmény euritmia terme, ami sötétedés után kiváló lehetőséget nyújtott a drámajátékokra, és a jó időnek köszönhetően szabadterei mozgásos játékokra is sor kerülhetett az udvaron.

26 válaszadó értékelte a tevékenységet, annak ellenére, hogy 18 gyermek vett részt a foglalkozáson, amely három technikára épült: csuhé, gyertyamártás és buborékfestés. A válaszadók 84 %-a kitűnőre értékelt a tevékenységet, ami azért különösen értékes, mert az első rendezvényhez képest változtattunk a szolgáltatón. A kiváló eredmény annak is köszönhető, hogy most egy fő helyett ketten foglalkoztak a gyerekekkel, növelve az egy gyermekre jutó időt és figyelem mélységét. Többen azért értékelhették ezt a tevékenységet, a rendezvény zárásaként láthatták a gyermekek alkotásait.

4. Ellátás értékelése

A rendkívül jó eredmény (78 % kiváló, 22% jó) annak is köszönhető, hogy nem csak magas színvonalú munkát végzett a catering szolgáltató, hanem Kovács János Ve-

nesz-díjas mesterszakács a gyermekkel együtt készítette az uzsonnát saját maguk és a szülők számára is az intézmény konyhájában. Ez a gesztus nagy örömet jelentett gyermeknek, szülőnek egyaránt, a felszolgált étel is illeszkedett a Waldorf-szellemiséghez: zöldségmártogatósok voltak, különleges miniszendvicsekkel.

47 fő válaszolt erre a kérdésre, 68% kitűnő és 32% jó értékeléssel. Az eredmény ismeretében a következő rendezvényen sem tervezünk változtatást, a viszonylag közeli időpont (február) miatt azonban a kínálatban változtatást tervezünk a sokszínűség jegyében. A 82%-os kitűnő minősítés a „jó” értékekkel összeadva a catering szolgáltató kiváló munkáját tanúsítja. Ez azért különösen fontos számunkra, mert megrendelésünkkel egy fogyatékkal élőket foglalkoztató társadalmi vállalkozást támogatunk, mint látható, kompromisszumok nélkül.

A következő rendezvényre a teljes menüsor átdolgozását kérjük, természetesen továbbra is az egészséges és magas élvezeti értékű ételek jegyében.

5. Általános benyomás és további megjegyzések

A rendezvényt összességében a résztvevők kétharmada kitűnőre minősítette, 30%-uk pedig jónak ítélte. Annak ellenére, hogy az elégedettség mértéke 30%-ban még javítható jóról kitűnőre, az eredményt kiemelkedőnek tartjuk – fenntartva a jobbítás lehetőségét. A nyitott kérdésekre összesen 17 fő válaszolt.

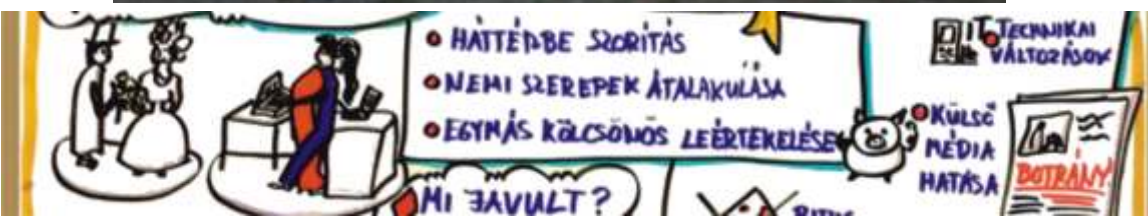
5.2. Ami különösen tetszett:

- Műhelymunka (4 említés)
- Műhelymunka ideje és helye
- Mátis Juli munkája (2 említés)
- Közvetlenség
- Természetesség
- Czirmai Ildikó személye
- Biztonság
- Felismerések
- Csapatmunka
- Kedvesség
- Szakmaiság
- Bensőséges hangulat

5.3. A következő témák különösen érdekesek/motiválóak lennének számomra:

- Bizalmi tőke növelése egy társadalomban
- Családi krízisek
- Demográfia
- Családi formák, szerepek
- Krízishelyzetek (2 említés)

5.4. Túl sok időt szántunk a következő(k)re: nincs válasz

5.5. Túl kevés idő volt a következő(k)re:

- Dr. Tóth Olga előadása
- Szeretetlenül
- Műhelymunka

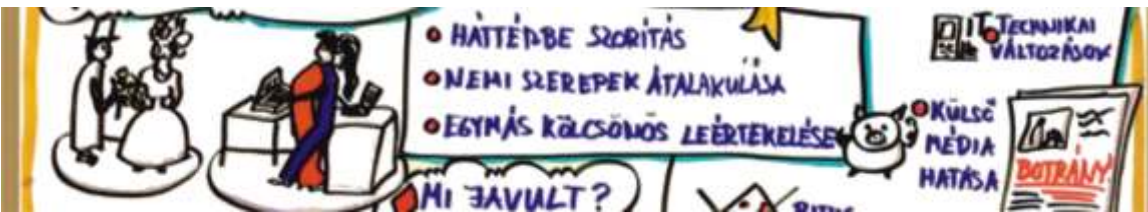
- Személyes beszélgetés
- Kötetlen beszélgetés

6. Egyéb észrevételek, javaslatok:

- Minden korosztály számára jók lennének az ilyen programok
- Kiváló előadás után nagyon sok megerősítést és megoldást kaptam a csoportmunka kapcsán
- Nagyon szép az iskola és a gyermekmegőrzési lehetőség nagy segítség
- Tóth Olga előadása nagyon érdekes volt, azonban pont az tűnt még érdekesebbnek, ami a végén volt és már nem jutott rá idő
- Olga előadása számomra túlzottan száraz és adatokkal teli volt, egy-egy érdekes gondolat volt benne, melyre több időt fordíthatott volna
- Kitűnő tájékoztatás, értesítés, kiszolgálás, köszönöm.

Összegzés:

Az elégedettségmérés és a szóbeli visszajelzések, helyszíni tapasztalatok ismeretében megállapítható, hogy a rendezvény magas színvonalon szolgálta a projektcélok megvalósítását.

III. ALKALOM – Szekszárd, 2019. február 2.

Iskolaválasztás? – Iskolatípusok, oktatási módszerek

Két izgalmas elgondolkodtató előadással indult ez a délután is.

„Releváns tudás, releváns tanulás” címmel **Dr. Gyarmathy Évát** (klinikai és nevelés lélektani szakpszichológus, a MTA Természettudományi Központ Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézetének tudományos főmunkatársa) hallgathattuk meg, majd **Prof. Fülöp Márta** (tudományos tanácsadó, egyetemi tanár, MTA Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet, Társadalom és Kulturális Pszichológiai Csoportvezető) „Kinek jó a versenyorientált és kinek a nem-versenyorientált iskola? Mítoszok és kutatási eredmények” című előadásán található ki-ki a saját kérdéseire válaszokat, új szempontokat.

Rövid szünet után megkezdődtek a műhelymunkák melyekről itt most a műhelyek vezetői számolnak be.

I. Műhelymunka: Mitől korszerű ma egy pedagógia? Válaszlehetőség a Waldorf-iskolák gyakorlatából a kor kihívásaira – visszatekintés

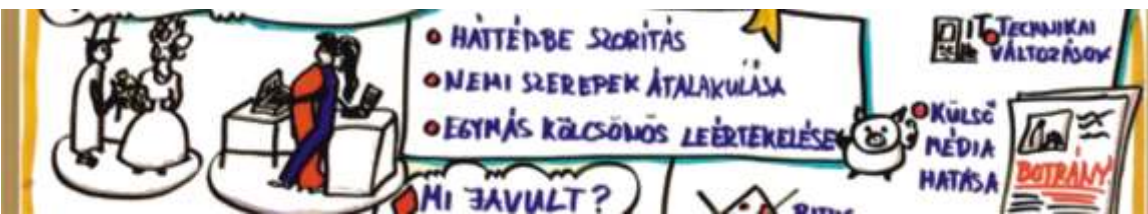
A Waldorf-iskolák módszertanához igazodva rövid bemutatkozás után 35-40 perces „ritmikus részt” tartottam, amelyben a résztvevők megtapasztalhatták elsőtől a hetedik osztályig, hogyan lehet éneken, mozgáson, ritmusokon keresztül cselekvésből, tapasztalásból haladni a fogalmak, absztrakciók felé. Anyanyelvi és matematikai feladatokat végeztünk, amelyekben a szófajok és a számfogalmak felé haladtunk a közös mozgásos cselekvésben. Végül egy hetedik osztályhoz illő „gravitációs” játékban igyekeztem érzékelteni fizikai, csillagászati fogalmakat.

Ezután egy előadásban igyekeztem képet adni a Waldorf-iskolák szellemi háttéréről az alapító, Rudolf Steiner megközelítései alapján.

Szót ejtettünk a szociális hármastagozódás elvéről, hogyan lehet jól felépíteni egy modern társadalmat úgy a Szabadság, Egyenlőség, Testvériség hármassága alapján, hogy a különböző szférák kompetenciájukat megtartva élő, a változásokhoz igazodó, egymással együttműködő egészséges társadalmat tudjanak működtetni.

Külön hangsúlyoztam, hogy az iskolának szabad szellemi műhelynek kell lennie, ahol a pedagógus-közösség a gyerekek fejlődési üteméhez igazítja: Mít, mikor, hogyan? tanítson.

Rudolf Steiner emberképe alapján röviden vázoltam az embernek az akarat-érzés-gondolkodás hármasságára épülő fejlődési útját, és azt, hogy ehhez hogyan iga-

zodika a pedagógia. Mikor, milyen tevékenységeken, tantárgyakon keresztül találkoznak a gyerekek a világ ismereteivel. A Waldorf-iskolák így tudatosan a Kéz-szív-fej iskolái, ahol nagyon sok művészi és kézműves tevékenységgel, tantárgyakkal igyekszünk a tanulókat helyes önismeretre, önnevelésre segíteni. A jó pedagógia módszertanában jelentős helyet foglalnak el a kooperatív technikák, a projektek, amelyek reményeink szerint a társadalmi élethez szükséges helyes szociális kompetenciákat alakítják.

Végül beszéltünk arról, hogy minden korszerű pedagógia célja, hogy rugalmas, tanulásra képes, a szociális életben nyitott, befogadó fiatalokat neveljen, akik saját szellemi szabadságukat megélve képesek a végtagokból érkező alkotó erőiket a fejből áramló gondolati erőikkel a középben, a művészetekben összekötni: ezért nevezik a Waldorf-iskolákat a Kéz-Szív-Fej iskolájának.

Köszönöm a rendezvénynek helyt adó Waldorf-iskola és a szervezők gondos munkáját. Sajnálom, hogy az alaposan előkészített program csak kis mértékben mozdította meg Szekszárd pedagógusait és az iskolába lépő gyermekek szüleit. Sok jó segítséget, orientációt kaphattak volna az előadások alapján.

Budapest, 2019. február 3.

Kocziha Miklós

II. Műhelymunka: Oktatási menekültek - alternatív megoldások

A workshop bevezető részében az alapítványunk által 22. éve működtetett Zöld Kakas Liceum Mentálhigiénés Szakgimnázium, Gimnázium és Általános Iskolát mutatam be, kiemelve az Iskola saját kutatásokon alapuló, saját kidolgozású alternatív kelettantervét, amelyet az oktatásért felelős miniszter engedélyezett.

A műhelymunka tartalmi részében azt a jelenséget jártuk körül, mely az utóbbi években - a közoktatási rendszer központosítási törekvéseivel szinte egy ütemben – egyre inkább erősödik, nevezetesen, hogy egyre több szülő keres a gyerekeinek alternatív megoldásokat. Jelentősen növekszik az alternatív iskolák iránti érdeklődés is, de az u.n. otthontanulást választók száma is. Ez utóbbiak egy része valóban saját maga oldja meg a gyerekei oktatását, másik részük viszont a (szintén nagy dinamikával növekvő számosságú) magántanulói csoportok segítségét veszi igénybe.

A rendelkezésünkre álló közel kétórás időkeretben az országban és helyben is ismert alternatív oktatási-nevelési módszerekről beszélgettünk, miközben a kiscsoportos munkaforma lehetőséget adott az egyéni problémák feltárására és a tapasztalatok összegzésére. A meglehetősen szűk helyi mozgástérben megoldást nem, vagy csak részlegesen találó szülők nem látnak esélyt gyermekük megfelelő színvonalú oktatására. A meglévőkkel, köztük a szekszárdi Waldorf iskolával az a problémájuk, hogy nem látják a folytatás, a továbbtanulás lehetőségét, és attól félnek, hogy az eltérő oktatási-nevelési módszertannak köszönhetően gyermekeik nem tudnak beilleszkedni, illetve nem állják meg a helyüket a rendelkezésre álló iskolatípusokban.

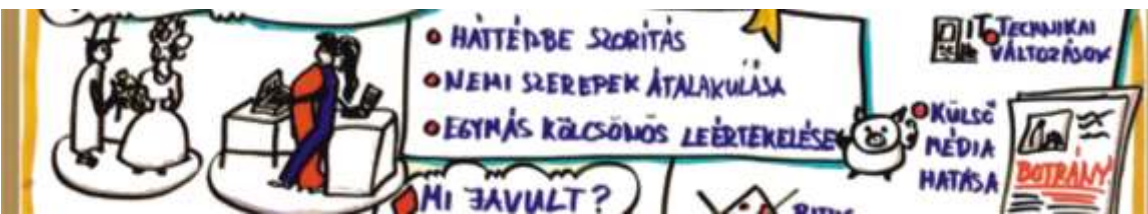
Ez a félelem markánsan tartotta magát annak ellenére is, hogy statisztikákkal bizonyíthatóan átlag feletti az Waldorf-tanulók gimnáziumi felvételi pontszáma. Hosszas eszmecsere után konszenzus született abban, hogy nem a probléma gyökere nem a lexikális ismeretekben, de sokkal inkább az eltérő kultúrában keresendő: nehéz a váltás az együttműködésre, elfogadásra nevelő iskolai légkör és a teljesítménycentrikus, versenyszellemű között.

A megoldás keresése során új, a szülők és pedagógusok együttműködésén alapuló intézmény alapításának gondolata fogalmazódott meg a jelenlévőkben: Waldorf gimnázium alapítása, amelyben viszont a szülők bizonyultak motiváltabbnak, a pedagógusok nem látnak lehetőséget középiskolai Waldorf-pedagógusok alkalmazására.

A workshop célja a problémafelvetés és a közös gondolkodás volt, amely maradéktalanul megvalósult, sőt további célok kitűzésére és megvalósítására is alkalmas ötletek körvonalazódtak a jó hangulatú, értékes és tartalmas műhelymunkában.

Budapest, 2019. február 3.

Braun József

III. Műhelymunka: Tanulás - magántanulóként - intézményen kívül, közelebb a gyermeki, családi szükségletekhez.

A csoport résztvevői között pedagógusok és szülők, Waldorfból és a térség más iskoláiból egyaránt voltak, az eltérő indíttatás azonban nem hátráltatta az együttműködést. A bemutatkozást követően megegyeztünk a csoportmunka kereteiben és szabályaiban, amelyhez mindenki tartotta magát.

Saját munkám rövid ismertetését követően kérdések, vélemények alapján beszélgettünk a résztvevők problémáiról, melyek inkább egyéni sajátosságok és útkeresések voltak, de előfordultak szakmai-módszertani felvetések is. A résztvevők mindegyike érintett a saját munkája, vagy gyermeke eltérő nevelési igényei miatt, ezért is választották ezt a műhelymunkát. Motiváltságuk mindvégig megmaradt, őszintén, nyitottan beszéltek gyermekükkel kapcsolatos problémáikról, és tanácsot kértek a megoldás megtalálásában. Ennek köszönhetően a csoport tagjai egymás példáiból és megoldásaiból is sokat tanultak, amelynek hangot is adták a visszajelző körben.

A felmerül esetek egyéniiek voltak ugyan, de abban hasonlítottak, hogy a tanulási és viselkedési nehézségeket mindenképpen be akarták sorolni valamilyen tünetcsoport alá, így a workshop egyik eredményeként a szemléletváltást tartom. Sikerült elmozdulnunk ettől az igénytől afelé, hogy egyéni módszereket, fejlesztési eszközöket kell találnunk az eltérő igényű gyermekek számára, nem pedig tipizálni őket, majd ehhez

keresni a megoldást. Az intézményen kívüli tanulás ezt valósítja meg, alkalmazkodva a gyermek és a család igényeihez, a terhelést arányos adagolva, az ismereteket vonzóvá téve, játékosan közvetítve.

A résztvevők számára megkönnyebbülést jelentett, hogy van megoldás az egyedi esetekre is, és nagyobb szülői felelősséget vállalva a fejlődésükért, a családot bevonva, a pedagógussal közvetlenül együttműködve sokat tehetnek a gyermekük boldogulásáért.

Több szülő és pedagógus is jelezte, hogy szeretne személyesen is tapasztalatot szerezni erről a módszerről és látogatásra jönni hozzám, amely jelzi a műhelymunka eredményességét.

Jászberény, 2019. február 3.

Dobó Katalin

IV. Műhelymunka: Hatékony iskolát mindenkinek, avagy inkluzív nevelés a gyakorlatban

A workshop első részében bemutattam az iskolában alkalmazott módszert, és a szervezeti működési formát (alternatív alapozó program az állami oktatásban, általános iskolai önálló osztályként integrálva az intézményi működésbe).

A Gyermek Ház 29 éve működő iskola, mely természetesnek veszi, örömtelinek tartja és elfogadja a gyermekek közti különbségeket. Ehhez alakította ki befogadó iskolai környezetét és tanítási gyakorlatát úgy, hogy biztonságban érzi magát mind a tehetséges, mind a sajátos nevelési igényű kisgyerek. A résztvevőkkel arról beszélgettünk, hogy miként lehet megvalósítani állami oktatáson belül, tanórai keretek között az egyéni sajátosságok figyelembevételével az egyéni fejlesztést, építve a tanulói aktivitásra, ugyanakkor az együttműködésen alapuló szociális készségek fejlesztését.

A résztvevők beszámoltak oktatási tapasztalataikról és nagyon támogatták az általunk alkalmazott módszert, kivétel nélkül kifejezve, mennyire fontos lenne helyben is ezt a szemléletet és módszertant bevezetni a közoktatásba. Beszámoltak a helyi lehetőségek szűkösségéről, illetve arról is, hogy magániskolába járatni a gyermekét nem mindenkinek elérhető, még akkor sem, ha ez indokolt lenne. Ugyanakkor körvonalazódott az a jelenség is, hogy a városban működő 2 alternatív iskolának egyre inkább szembe kell néznie az előítéletekkel, a bélyeggel, amit rájuk sütnek, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekeket mindenki oda viszi, emiatt nincs biztosítva a többi gyermek zavartalan fejlődése.

A csoport tagjai egyetértettek abban, hogy a legnagyobb kihívást a szemlélet megváltoztatása jelenti úgy a pedagógusok, mint a szülők számára. A mi példánk mintát és reményt adott számukra arra, hogy néhány elkötelezett pedagógus képes innovatív,

személyre szabott módszertan kidolgozni és bevezetni az állami oktatásba, amelyhez szükséges a szülők támogatása, és természetesen az intézményvezetés nyitottsága is. Összegzésként megállapodtunk abban, hogy nagyon sok lehetőség áll a szülők és pedagógusok előtt arra, hogy a gyermekek sajátosságaira figyelve új megoldások bevezetéséért dolgozzanak, rajtuk múlik, hogy megtegyék az első lépésket. Felajánlottam a segítségemet az első lépések megtételében, és a későbbi útjuk során, amennyiben erre igény és elszántság van.

A csoportmunka oldott légkörben, a résztvevők nagyfokú aktivitásával és együttműködésével zajlott.

Budapest, 2019. február 3.

Szabó Éva

MŰHELYMUNKÁK

4

APÁK

KÖSZÖNET
A RÉSZVEVŐKNEK

CSALÁDOK

VETÉLY

BÚSZKESEG

ÓROM

MŰLT NAGYSZÜDŐI MINTA / KLASSZIKUS

APA MODELL

TUDATOS APASÁG

VÁLÁS MENEDZSELÉSE

MUNKÁ-ÉLET MINŐSÉGI

ONLINE-OFFLINE APASÁG

ELAKADÁSOK MEGOLDÁSA

NINCIS
APA

TELESEK
CINÁL
APÁT
DELŐLE

TUDATOS VÁLTÁS
A MUNKARELYEN

TUDATOS
BEÁLLÍTÁSOK
AZ APA MODELLTŐL

VÁLTOTT ELHÍZVEZÉS
APA-ANYA ÁHÉT

FORDALÓPONT
ÉS TÁRS
ÉS GYERMEK

APAI VS. ANYAI GONDOSKODÁS

ÉRTEKEK

HOZADÉKOK

TESTVÉREK RIVALIZÁLÁSA

SZÜLETÉSI SORREND

NINCS ÖRÖK
RECEPT

VÁLÁS KÉRDÉSE

KIEGÉSZÍTŐ SZEREPEK

HARMÓNIA

MI A JOBB?

MI VAN, HA NINCIS APA?

HARC

MI VAN, HA NEM ÉRKEZIK MEG?

HOGYAN LEHET SEGÍTENI?

SZÜLŐK RIVALIZÁLNAK

TRAUMA KEZELÉSE

KÉPESEK VAGYUNK VÁLTOZNI, REGENERÁLÓDNI!
LEHET HIBÁZNI, AZ A FONTOS, HOGY MIT TESZÜNK!